

Coproductie: BZW / Wegener in samenwerking met Vereniging FME-CWM
Analyse resultaten enquête oktober 2010

De vorige enquêtes vonden plaats in de maanden januari, mei, oktober 2009 en in april 2010.

Respons oktober 2010: 379 bedrijven
(januari 551, mei 392, oktober 334 en april 387 bedrijven).

In welke mate heeft uw bedrijf nog last van de economische crisis?
(in % van het aantal bedrijven)

	Jan 09	Mei 09	Okt 09	Apr 10	Okt 10
Veel tot heel veel	45,6%	55,6%	64,5%	59%	54,1%
Per Regio:					
<i>Zeeland</i>		56,9%	56,6%	54,9%	52,5%
<i>West-Brabant</i>		51,7%	66,7%	63,4%	55,5%
<i>Midden-Brabant</i>		49,5%	67,0%	67,4%	60,2%
<i>Noordoost-Brabant</i>		60,6%	62,0%	65,9%	58,6%
<i>Zuidoost-Brabant</i>		56,7%	63,8%	58,6%	47,4%

- ✓ *Het percentage ondernemers dat last heeft van de crisis blijft afnemen, maar slechts **heel geleidelijk**.*
- ✓ *Het pessimisme in de **bouw** neemt verder toe. In de bouw heeft 87,5% van de bedrijven last tot veel last van de crisis (in jan 74%, mei 69,2%, april 85,2%).*
- ✓ *Het aantal bedrijven in de **industrie** dat veel tot heel veel last heeft van de crisis neemt opvallend af: 40,7% (april: 53,7%).*
- ✓ *Het percentage bedrijven dat veel tot heel veel last heeft van de crisis, blijft in **Midden-Brabant** het hoogst: 60,2 %, al is wel sprake van daling (april: 67,4%).*

Merkt u herstel?

(in % van het aantal bedrijven)

Ja: 57,5% (april: 58%) (met name door omzetsijging: 67,4% (april: 63,3%) en een beter gevulde orderportefeuille: 61,9% (april 63,1%).

- ✓ *In de **industrie** merkt **77%** van de bedrijven herstel (april 75,7%).*
- ✓ *In de **bouw** merkt slecht 23,6% herstel.*

Neen: 42,5% (april 42%) (met name door omzetverlies: 72,7% (april 71,6%); krimpende orderportefeuille: 55,3% (april 56,8%); debiteurenrisico: 37,9% (april 42,6%) en groeivertraging: 33,5% (april 43,8%); pas op de plaats wegens onzekerheden: 36% (april 48,8%); harde concurrentiestrijd: 73,9% (april 73,5%).

- ✓ **Bouw:** 76,4% merkt geen herstel (april 70,4%).
- ✓ **Harde concurrentiestrijd:** in Zuidoost-Brabant 81,3% (april 70,5%); in de bouw: 85,5% (april 81,6%)

Heeft uw bedrijf omzetverlies of -stijging geboekt t.o.v. 3e kwartaal 2010 (in % van het aantal bedrijven)

Verlies: 44,9% (april 46,6%) (**bouw:** 70,4%).
Stijging: 55,1% (april 53,2%).

- ✓ Ten opzichte van april 2010 nauwelijks verandering.
- ✓ Grootste stijging bij de **industrie:** 70,8% (april 66,2%).
- ✓ Minder groei bij zakelijke dienstverlening 47,7% (april 54%).
- ✓ **Bouw** stabiel: 29,2% (april 29,6 %).
- ✓ **Regio's:** omzetstijging in **Zeeland 57,4%; WBr 57,3%; MBr 46,6%; NOB 50%** en **ZOB 53,8 %** van de bedrijven. Meest positieve ontwikkeling: West-Brabant en Zeeland.

Hoeveel % omzetverlies heeft uw bedrijf t.o.v. 3e kwartaal 2010 geleden? (in % van het aantal bedrijven)

	Jan 09	Mei 09	Okt 09	Apr 10	Okt 10
Meer dan 20%	27%	39%	54%	18,2%	23%

- ✓ Stevige afname omzetverlies ten opzichte van dieptepunt oktober 2009.
- ✓ Geringe toename ten opzichte van april 2010.

Hoeveel is uw orderportefeuille gekrompen? (in % van het aantal bedrijven)

	Jan 09	Mei 09	Okt 09	Apr 10	Okt 10
Meer dan 20%	42,8%	56,6%	64%	22,3%	26,4%

- ✓ De groei van de orderportefeuilles stagneert iets ten opzichte van april, maar de situatie is veel gunstiger dan het dieptepunt in oktober 2010.

Welke maatregelen heeft u reeds genomen?

(in % van het aantal bedrijven)

	Jan 09	Mei 09	Okt 09	Apr 10	Okt 10
Inkrimpen flexwerkers / tijdelijk personeel	51,5%	64,3%	71,9%	60,5%	56,5%
Vacaturestop	39,7%	52,2%	52,6%	41,9%	41,4%
Bezuinigen vast personeel	22,4%	30,2%	42,5%	39,3%	37,7%
Uitstel investeringen	38,9%	45,1%	49,9%	47,3%	56,2%
Minder uitbesteed werk	37,9%	44,2%	45,9%	41,6%	41,4%
Aanboren nieuwe afzetmarkten	58,0%	42,9%	43,4%	42,4%	43,0%
Arbeidstijdverkorting			14,7%	13,4%	11,1%
Afbouwen voorraden			33,0%	30,5%	28,2%
Algehele reorganisatie				11,9%	15,6%
Tijdelijke vrijwillige aanpassing arbeidsvoorwaarden				9,8%	7,4%
Overname / alliantie				7,0%	9,2%

- ✓ *Maatregelen met name via kostenbeperking: minder personeel en minder uitbesteden. Ook wordt er minder geïnvesteerd.*

Welke maatregelen waren het meest effectief?

(in % van het aantal bedrijven)

	Okt 10
Inkrimpen flexwerkers / tijdelijk personeel	47,4%
Vacaturestop	6,8%
Bezuinigen vast personeel	24,5%
Uitstel investeringen	18,1%
Minder uitbesteed werk	23,7%
Aanboren nieuwe afzetmarkten	18,5%
Arbeidstijdverkorting	7,2%
Afbouwen voorraden	16,9%
Algehele reorganisatie	13,7%
Tijdelijke vrijwillige aanpassing arbeidsvoorwaarden	3,6%
Overname/ alliantie	4,8%

Welke maatregelen overweegt u te nemen?

(in % van het aantal bedrijven)

	Jan 09	Mei 09	Okt 09	Apr 10	Okt 10
Inkrimpen flexwerkers / tijdelijk personeel	43,3%	43,1%	27,2%	19,9%	20,1%
Vacaturestop	35,1%	39,8%	23,5%	16,3%	15,0%
Bezuinigen vast personeel	31,2%	39,8%	36,7%	22,2%	24,0%
Deeltijd WW	7,5%	15,7%	--	7,0%	4,0%
Tijdelijk stilleggen productie	8,2%	11,8%	10,7%	3,9%	4,0%
Uitstel investeringen	44,1%	42,3%	36,1%	23,8%	19,8%
Minder uitbesteed werk	37,0%	36,5%	26,0%	21,0%	20,8%
Aanboren nieuwe afzetmarkten	57,6%	49,7%	41,9%	41,1%	42,5%
Overname/ alliantie			18,3%	15,8%	18,2%
Afbouwen voorraden			13,8%	10,6%	8,4%
Tijdelijke vrijwillige aanpassing arbeidsvoorwaarden				7,2%	6,3%

- ✓ *De voorgenomen maatregelen wijken nauwelijks af van de opgave in april 2010.*
- ✓ *Ten opzichte van januari 2009 valt op dat veel minder bedrijven nog praten over personeelsreductie en ook de vacaturestop speelt nog maar bij 15% van de bedrijven een rol. Het accent ligt nu op het aanboren van nieuwe afzetmarkten. Bedrijven zien perspectief. Dat is hoopgevend!*

Wanneer verwacht u herstel?

(in % van het aantal bedrijven)

	Jan 09	Mei 09	Okt 09	Apr 10	Okt 10
Herstel in 2010	49,5%	62,2%	43,7%	43,8%	15,3%
Herstel in 2011 of later	50,5%	24,2%	52,6%	50,1%	43%
Herstel in 2012 of later					41,7%

- ✓ *Het antwoord op deze vraagstelling is opvallend. De bedrijven verwachten nog steeds herstel maar van enquête op enquête schuift het **moment van herstel steeds verder naar achteren**.*
- ✓ ***De industrie is het meest optimistisch:** 44,2% van de industrie verwacht herstel in 2010. Toch verwacht nog 29 % van de industriële bedrijven pas herstel in 2012 of later.*
- ✓ *In de **bouw** verwacht 77,8% van de bedrijven pas herstel in 2012 of later.*

Denkt u als ondernemer beter of slechter af te zijn met het regeerakkoord?

(in % van het aantal bedrijven)

Beter: 49,1% (industrie: 47,8%; **bouw: 54,2%**)
Slechter: 11,9% (industrie: 5,3% en bouw 15,2%)
Weet niet: 39,1% (industrie: 31,9% en bouw 31,9%)

- ✓ *Het bedrijfsleven heeft positieve verwachtingen van het regeerakkoord. Opvallend is dat de bouw het meest positief is.*
- ✓ *Opvallend ook is dat 39,1% van de bedrijven geen mening heeft. In zijn publicaties zal de BZW daarom expliciet aandacht besteden aan de consequenties van het regeerakkoord voor het bedrijfsleven.*

November 2010
42635